

ע"פ 8328/18 - רז עמיצור נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליימ

ע"פ 8328/18

לפני:

כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

רז עמיצור

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע
בתפ"ח 17-04-35048 מיום 5.11.2018 (כב'
השופטים א' ואגו - אב"ד, א' אינפלד וא' חזק)

תאריך הישיבה:

כ"ה באייר התשע"ט (30.05.2019)

בשם המערער:

עו"ד גיא זהבי

בשם המשיבה:

עו"ד מירי קולומבוס

פסק-דין

השופט א' שטיין:

"מהשל ארצינו לאור תולדותינו שיחווה יהודיבתפוצות, אליא רעבתוכנו" (דברי השופט א' רובינשטיין (כתוארו אז) בפסקה ג' לפסק דינו בע"פ 55/06, 877/06 מדינת ישראל נ' זלינגר (4.6.2006)).

הערעור

1. הערעור שלפנינו מופנה נגד גזר הדין שבמסגרתו הושתו על המערער 66 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, וכן מאסר על תנאי, בעקבות הרשעתו בעבירות אלימות מתוך מניע גזעני בגדרי תפ"ח 35048-04-17 (בית המשפט המחוזי באר שבע; השופטים א' ואגו- אב"ד, א' אינפלד וא' חזק).

כתב האישום וההליך קמא

2. עבירות האלימות אשר יוחסו למערער בוצעו במסגרת ארבעה אירועים נפרדים שהתרחשו בעיר באר שבע בחודשים פברואר-מרץ 2017. אירועים אלה פורטו על ידי המדינה בארבעה פרטי אישום מושא כתב האישום המתוקן, בו המערער הודה במסגרת הסדר טיעון. מעשי אלימות אלו בוצעו על רקע התנגדותו של המערער - שהיה באותה העת בין הגילאים 19 ל-20 - למפגשים רומנטיים בין גברים ערביים ונשים יהודיות. המערער תקף גברים אלה, ביחד עם חבריו, באמצעות סכין, אלות וכלי תקיפה אחרים, ובכך הסב להם חבלות ופציעות חמורות, כמו גם נזק למכוניותיהם. בגין מעשים אלו יוחסו למערער עבירות כדלקמן: גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, עבירה לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) בצירוף סעיף 144(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); תקיפה בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, עבירה לפי סעיף 379 בנסיבות סעיף 382(א) ובצירוף סעיף 144(א) לחוק - שתי עבירות, שאחת מהן בוצעה בנסיבות מחשידות בכוונת פריצה מתוך מניע גזעני, לפי סעיפים 410(3) ו-144(א) לחוק; תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, עבירה לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(א) ובצירוף סעיף 144(א) לחוק; פציעה בנסיבות מחמירות מתוך מניע גזעני, עבירה לפי סעיף 334 בצירוף סעיפים 335(א)(1), 335(א)(2) ו-144(א) לחוק; וכן היזק לרכוש מתוך מניע גזעני, עבירה לפי סעיפים 413 ו-144(א) לחוק (שתי עבירות).

3. בית משפט קמא הרשיע את המערער בעבירות הנ"ל על בסיס הודאתו. בטרם גזר את עונשו של המערער, שמע בית המשפט את טיעוני הצדדים לעונש, מזה ומזה. במסגרת זאת, החליט בית המשפט לקבל כראיה לעניין העונש את פרטיהם של הסדרה טיעון שנעשה המעורבים האחרים במעשי האלימות.

4. ביום 5.11.2018 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער. בגזר הדין סקר בית המשפט את הפסיקה הרלבנטית, הדוגלת במדיניות ענישה מחמירה ביחס לעבירות אלימות הנעברות מתוך מניע גזעני; ועמד על נסיבותיה של מעשי האלימות דכאן. בשים לב לכל אלה, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער נע בין 4.5 ל-8 שנות מאסר בפועל, בתוספת של מאסר על תנאי. בבוחנו את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, נתן בית המשפט דעתו, בין היתר, להיות המערער נטול עבר פלילי; להודאתו בעבירות אשר יוחסו לו, אשר חסכה שמיעת עדויות וזמן שיפוטי יקר; לכך שהמערער לקח אחריות על מעשיו, חזר בו מתפיסותיו הגזעניות והביע חרטה כנה על

ביצוע העבירות; להתרשמותו החיובית של שירות המבחן, אשר בא בהמלצה טיפולית-שיקומית בעניינו של המערער; וכן לגילו הצעיר של המערער ולנסיבות חייו הלא פשוטות, אשר כללו קשיים שחוזה בסביבה המשפחתית שלו.

5. לאחר ששקל את מארג השיקולים דלעיל, ולאחר ששמע את דבריו של המערער עצמו, קבע בית המשפט כי במקרה דנן שיקולי השיקום נסוגים מפני שיקולי ענישה אחרים, בצינו את הדברים הבאים:

"לאחרניתוחהאמורבתסקיריסוהןלאחרהתרשמותמדבריו, הלאקצרים, שלהנאשםבפנינו, שנאמרובהתרגשותרהובסערותנפש, דעתנוהיא, שהנאשםבאמתהתחילבתהליךשלהפנמהועיבודשלחומרתהתנהלותושישילורצוןוכוונהלהשתקםולחזורלמוטב. אומנם, לאמצאנושדיבכך, כדילגבורעלשיקוליםאחריםחשובים, שפורטו, ולהפנותאתהנאשםלאפיקטיפולי - שיקומי, חלףענישההולמתומכאיבה, אולם, ישבזהכדילהוותפרמטרמשמעותיבגזירתהעונשביתןהמתחםשגובש. ישלעודדהנאשםלהתמידבכיווןזה" (ראו עמ' 15 לגזר הדין).

6. על בסיס האמור, השית בית משפט קמא על המערער את העונשים שצוינו לעיל, ומכאן הערעור.

טענות הצדדים

7. המערער ביקש מאתנו כי נקל בעונשו, בהתחשב בכל הנסיבות המקלות שפורטו בערעורו, ובפרט בכך שהוא למד את הלקח ועלה על דרך הישר. במסגרת זו, פירט המערער וטען כי העונש שהושת עליו איננו מידתי בחומרתו ואינו תואם את הגישה האינדיווידואלית בענישה - גישה שלשיתנו קנתה לה מעמד בכורה במשפט הישראלי לנוכח האמור בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. לפיכך, לשיטת המערער, גישה זו מחייבת את בתי המשפט להעדיף במקרים כמו שלו את שיקולי השיקום העברייני על פני שיקולי ההרתעה לסוגיהם.

8. המדינה מנגד סומכת את ידיה על גזר הדין קמא ומבקשת שנאשרו מטעמיו.

דין והכרעה

9. סבורני כי דין הערעור להידחות.

הלכההיאעמנוכיערכאתהערעורלאמתערבבעונששהוטלעלידיהערכאהדינית, אלאבמקריםחריגיםשלסטייהקיצוניתממדיניותהענישההנוגתבמקריםדומים, אוכאשרנפלהטעותמהותיתבגזרהדין (ראולמשל: ע"פ 3091/08 טרייגרנ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6877/09 פלונינ' מדינת ישראל (25.6.2012); ע"פ 6577/10 פלונינ' מדינת ישראל (28.1.2013); וע"פ 3619/18 סביץ' נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.1.2019)). המקרהדכאןאינובאבגדראותםהמקריםהחריגיםאשרמצדיקיםאתהתערבותנובעונששהושתעלידיהערכאהדינית. בגזרו את עונשו של המערער, בית משפט קמא העמיד לנגד עיניו את כל השיקולים הרלבנטיים לעניין העונש והחליט נכון.

10. באשר לטענתו המשפטית של המערער הנוגעת לגישה האינדיווידואלית בענישה, אומר רק זאת: חוק-יסוד:

כבוד האדם וחירותו איננו בא להגן רק על כבודם וחירותם של עבריינים. חוק יסוד זה בא להגן גם על כבודם של קורבנות העבירה, שלעיתים קרובות – ולדידי, אף לעיתים קרובות מדי – נרמס ברגל גסה על ידי העבריינים. כך לימדנו הנשיא מ' שמגר בדנ"פ 2316/95 גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 589, 621-ו(1995), ואלו היו דבריו:

"חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו נושא עמו בשורה חוקתית חקוקה לכל פרט בחברה, אולם בשורה זנועדה לכל החברה ולא רק לעבריינים שבה. קורבן העבירה בפועל ולבכוחו לא זרחתמים-דרך זכאים להגנה על כבודם ועל חירותם מפני פחד, אימה ופגיעה, לאפחות מן הנאשם. זכותה של אישה שלא לשבול להיות מושא למכות ולהשפלות אינה הפחותה מזכות בעל המכה לחירותו. [...] הקניית זכויות מכוח חוק היסוד דינה שתחול על הכול, האזרח והגר, התושב והמבקר, הנאשם והקורבן".

11. במקרה שלפנינו, המערער תקף בפראות ובאכזריות אנשים תמימים, תוך השפלתם, רק בשל היותם גברים ממוצא ערבי אשר בילו עם נשים יהודיות. המניע הלאומי והגזעני שמתוכו פעל המערער משווה נוסף של חומרה למעשיו. ברי הוא כי מעשים חמורים אלו מחייבים הטלת עונש חמור ומרתיע – וזאת, גם לאחר התחשבות בנסיבותיו האישיות של המערער ובחרטתו הכנה. כך הורה לנו המחוקק לעשות בסעיף 40 לחוק העונשין, ואת דברו נקיים.

12. אציין, כי עיקרון ההלימה, אשר אליו הפנה אותנו המערער, הוא עצמו מעמיד בפנינו מחסום מפני הקלה בעונשו מעבר לזו שכבר ניתנה לו על ידי בית משפט קמא. וכפי שכבר הזדמן לי להעיר:

"תיקון 113 לחוק העונשין שנתן לעיקרון זה מעמד על, איננו מדבר על הלימה במובן הצר של ה-lex talionis. מדובר בתפיסה רחבה יותר של הלימה אשר רואה בענישת העבריין אקט שלטוני המכונן מחדש את שיווי המשקל המוסרי שהופר על ידו. מדובר בתיקון כוללני אשר חייב לשקם את [ערכו של הנפגע] מן העבירה כאדם, לאחר שהעבריין שלל ערך זה [ממנו] או הפחיתו, על ידי מעשה כפייה פוגעני. תיקון זה לא יעשה אם עונשו של העבריין לא יהיה שקול כנגד מה שעולל לקורבנו. ראו, Jeffrie G. Murphy & Jean Hampton, *The Retributive Idea*, in Jean Hampton, *Forgiveness and Mercy* 111, 131 (1988) (ראו פסקה 20 לפסק דיני בע"פ 3792/18 פלוני נ' מדינת ישראל (11.11.2018)).

13. ובמלים אחרות: גזר הדין שנוציא מתחת ידינו צריך שיאמר לנפגעי העבירות אשר סבלו מנחת זרועו של המערער רק בשל היותם ערבים כי זעקתם היא זעקתנו.

14. אני מציע אפוא לחבריי כי נדחה את הערעור, לצד הבעת משאלה כי המערער אכן יחזור למוטב ויפתח דף חדש בחייו עוד בטרם ישוחרר מן הכלא.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ג' קרא:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט א' שטיין.

ניתן היום, ח' באלול התשע"ט (8.9.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
